

Noord-Scandinavië met kinderen (2003) - reisverslag

Verslag van een zomerreis (2003) doorheen Noord-Noorwegen en Noord-Finland met 2 kinderen (8 en 10 jaar).

A. Logies

1) CAMPINGS (chronologische volgorde, prijs: per nacht voor kleine kampeerwagen met 4 personen, zonder eigen elektriciteit)

Algemeen: kamperen in Noord-Scandinavië is een waar plezier. De campings veelal mooi gelegen, ruim en rustig. Je kan vrijwel altijd je eigen plekje uitkiezen.

In Finland kan je steeds zwemmen in een bij de camping gelegen meer(tje). Daar is ook steeds een (meestal apart te betalen) sauna.

Er zijn ook vele fantastische plekjes om in de vrije natuur te kamperen, zowel met een tentje als met een kampeerwagen.

Denemarken

Camping Heino's E4, Tappernøye, Denemarken

Aangegeven met wegwijzer vanaf afrit Tappernøye op de E47.

Mooi afgescheiden plaatsen (struiken).

Sanitair: vrij beperkt, maar net.

Alhoewel naast een grote weg gelegen, zeer rustig.

Was wel vrij zompig (gras), weliswaar na een lange regenperiode.

Prijs: 160 Deense kronen (50/volwassene, 30/kind).

Zweden

Camping Engsberg, Zweden

Aangegeven vanaf E4 (Gävle).

Vanaf E4 ca. 10 km tot camping.

Bijzonder rustig, in bos, prive-strand.

Beperkt maar goed sanitair.

Veel muggen, het was warm en windstil.

Normaal is een campingkaart (90 Zweedse kronen) verplicht, maar omdat we maar 1 nacht in Zweden verbleven drongen we aan en mochten we uiteindelijk zonder kaart overnachten.

Prijs: 130 Zweedse kronen.

Wildkamperen aan Ajaure-stuwmeer, nabij Tärnaby.

Zijweggetje ingeslagen dat in bos doodliep, 10-tal meter boven het meer.

Ideale plek: rustig, water vlakbij, schitterend zicht op meer.

Noorwegen

Camping Haugland

Gelegen aan kustweg RV17 tussen Mo i Rana en Bodø.

Gelegen aan een schitterend stuk kust, tussen de bergen, zeer rustig.

Minuskuul grasveld als standplaats.

Beperkt maar proper sanitair, echter: waarom zijn er twee douches als er maar voor 1 warm water is? Bibber bibber voor de mannendouche ...

Als de zon achter de bergen kroop werd het er bijzonder koud.

Prijs: 100 NOK (Noorse kronen).

Wildkamperen aan voet van de Holvasn stuwdam

RV 17 volgen, tussen Svartitunnel (onder Svartisen gletsjer, 7800 m lang) en Fykantunnel zijweg nemen, de bergen in. Dit is in feite een werkweg die gebruikt werd bij de bouw van de stuwdammen. Via een paar met putten bezaaide helledonkere tunnels komen we aan de voet van de Holvasn dam. We kamperen op de laatste parking, nabij een beek.

Rustig, enkel een amateur-racepiloot komt ons 's avonds even storen.

Achter de stuwdam ligt een mooi maar ijzig stuwmeer, waarin 2 gletsjers uitlopen.

Camping Lundkøgda

Tussen Fauske en Bodø.

Ruimte op camping is vrij beperkt.

Douches: 10 NOK voor 5 minuten warm water, douches zijn wel zeer ruim en comfortabel.

Prijs ben ik vergeten opschrijven.

Wildkamperen aan Ávatn

Nabij het dorp Á (dit is geen schrijffout, korter kan je als dorpsnaam niet verzinnen) op de Lofoten. We lieten onze auto op de parking op het einde van de weg. Het pad naar het meer begint aan de andere kant van de tunnel, linksaf slaan als je van de parking komt, voor de beek.

Ca. 2 km langs het meer gewandeld, plekje gevonden op tiental meter boven het meer waar we onze twee tentjes konden opzetten. Schitterend uitzicht op de bergen rond het meer, en hoeft het gezegd: superrustig.

Fredvang strandcamping (<http://www.lofoten-info.no/fredcamp.htm>)

“Einde van de wereld”-camping nabij Fredvang, in een uithoek van de Lofoten.

Vrij veel volk maar zeer rustig, er kon nog 10 keer meer volk op het gigantische grote grasveld.

Motorboten om op zee te varen tegen gunstige prijzen te huur (80 NOK voor een uur, 100 NOK voor 2 uur). Je kan er schitterend varen, b.v naar de rotseilanden voor de kust.

De camping is zeer mooi gelegen net boven een open zandstrand, midden van de ruwe bergen. Bij goed weer ideaal uitzichtspunt voor middernachtszon. Voor wie er voor wil wakker blijven: rond 1 u 30 bereikt de zon (midden juli) haar laagste punt, net boven de zee.

Je wordt wakker omdat de zon volop schijnt en het warm begint te worden, kijkt op je horloge 3 uur 's nachts ... onwezenlijk!

Prijs alweer vergeten op te schrijven...

Wildkamperen nabij Utakleiv (Lofoten)

Kleine tolgeweg langs kust volgen eens je door het dorp Utakleiv gereden bent.

10 NOK toegang voor tolgeweg, 20 NOK voor overnachting, droppen in een 'honesty box' aan het begin van de weg.

We zetten onze tentjes op een grasveldje niet ver van de parking, net boven het strand.

Hoeft het gezegd, schitterende locatie!

We juttten wat hout voor een kampvuur op het strand.

Ook hier kan je de middernachtzon bekijken (echter niet als wij er stonden: wolken en regenbuien).

's Nachts komen schapen aan onze tent knabbelen.

's Morgens zien we een school dolfijnen in de baai zwemmen.

Stave (Vesterålen, W-kust van Andøya)

De enige camping in deze regio. Klein grasveld aan zee (reeds vol toen wij toekwamen) en groot grindveld aan andere kant van de weg. Grenzend aan een natuurgebied.

Pijnlijk netjes (b.v. overschoenen verplicht om het sanitair te betreden). De uitbater loopt voortdurend met een zwabber achter je aan. Goede voorzieningen (kookplaten, kleine winkel, je kan er ook eten, er zijn kamers te huur)

Prijs 110 NOK, douche: 1 munt = 10 NOK = 6 min. warm water (als je het wat organiseert volstaat dit om je met twee te douchen). Dit muntgedoe blijft toch wat ergerlijk.

Wildkamperen nabij Andenes (Andøya)

Kampeersplaats gevonden na wat kriskras rondrijden.

We overnachten in een inham van een zijbaantje van route 82.

Verre van ideaal, maar omdat we toch zeer vroeg moeten vertrekken om de ferry in Andenes te halen zoeken we niet verder.

Wildkamperen tussen Svensbu en Lenangen (Lyngen)

We kamperen op een verlaten plek naast de hoofdweg langs de Westkust van Lyngen, met schitterend uitzicht op de wilde bergen.

Wildkamperen nabij Karesuvanto (Zweden, nabij grens met Noorwegen en Finland)

We rijden een eindje Zweden in en vinden een kampeerplek op een open plek in het bos.

Blijkt later op de avond het favoriet oefenterrein van de lokale motorcrosser te zijn ...

De muggen waren talrijk en bijzonder agressief.

Wildkamperen in Pyhä-Tunturi NP (Finland)

Bedoeling is in de Isokuru-kloof te kamperen, we vinden echter geen geschikte plaats.

We klauteren de kloof uit en wandelen verder tot de Karhunjuomalampi-hut.

Gezien deze verlaten is slaan we onze tentjes niet op en overnachten we op onze slaapmatjes en in onze slaapzak in deze daghut (geen bedden).

Meertje met drinkwater is vlakbij. Je kan er ook koken.

Camping aan het Oulujärven in Lomakylä (Finland)

Tussen Oulo en Valaa, wegwijzer vanaf route 22 gevolgd.

Schitterend gelegen, in een bos en aan een reusachtig meer.

Dit meer heeft een zandstrand, en is zo ondiep dat je er honderden meter ver kan in stappen zonder te moeten zwemmen.

Rustig, sanitair OK.

Prijs: 12 Euro.

Camping Rasua in Jamsänkoski (nabij Jamsän, W-Finland).

Alweer schitterend gelegen, op een landtong in een groot meer.

Echter druk, weinig plaats.

Sanitair beperkt en dringend aan renovatie toe (en dan blijven we nog beleefd ...).

Heerlijk zwemmen op het zandstrand.

Prijs nog maar eens vergeten opschrijven.

Wildkamperen in Liesjärvi NP (nabij Helsinki, Finland)

Laatste overnachting in Finland.

Wandelen naar de Savilahti kampeerplaats. Er is net voldoende vlak terrein naast elkaar om onze tentjes op te zetten – we zijn de enige overnachters.

Geen voorzieningen, wel aan de rand van een meer.

Het is er zo warm dat we bij zonsondergang in het meer zwemmen – fantastisch!

2) VAKANTIEWONINGEN

Noorwegen

Op de rotsen hoog boven Fredvang staat een luxueuze berghut, die je per nacht kan huren.

Hiervoor dien je een paar dagen tevoren even binnen te springen in Finn's Handel, een kleine rommelige zelfbediening in Fredvang dorp (als je van de hoofdweg komt bijna op het einde van het dorp, aan de linkerzijde van de weg). Je kan dan op de afgesproken dag de sleutel komen oppikken. Kost per nacht 350 NOK.

Je bereikt de berghut na een stevige klim van 2 uur, die nabij de camping van Fredvang start. Vrij makkelijk maar soms steil pad, moeilijke passage langs de rotsen kan je vermijden door links de grashellingen op te klauteren. Slaapzakken dien je mee te nemen. In totaal kunnen er minstens 8 personen in stapelbedden slapen. De eigenlijke leefruimte is gigantisch groot.

De hut is werkelijk schitterend gelegen, bovenop een rotswand, met zicht op een groot deel van de Lofoten. De hut is zeer comfortabel ingericht, draait op zonne-energie en regenwater - tenminste als de pomp het doet, wat bij ons niet het geval was (scheppen uit het opvangvat dan maar). Je kan er ook koken (gas).

Finland

Een prachtige manier om Finland te leren kennen is een tijdje verblijven in een vakantiewoning.

Onze hut was gelegen in het landbouwdorp Lompolo, een dorp met een 25-tal huizen en ongeveer honderd inwoners. Dichtstbijgelegen stadje is Sirkka (ca. 35 km over onverharde weg). In Lompolo zelf zijn geen winkels.

We huurden de hut rechtstreeks bij de Finse organisatie Lomarengas ('Finnish Country Holidays'), die enkel een specifiek soort vakantiewoningen verhuurt: basiscomfort, maar mooi en rustig gelegen, steeds aan een meer, met eigen roeiboot en sauna.

De hut was binnenin volledig met hout ingericht, onze kinderen hadden hun eigen kleine 'verdieping' onder het dak met een zetel en twee matrassen.

Het was er ongemeen rustig. Het uitzicht over het meer met op de achtergrond de heuvel van het Pallas-Ounastunturi Nationaal Park was schitterend.

Het meer was ideaal om te roeien en te vissen : een draad en een haak met een worm aan, meer was er niet nodig om probleemloos vooral kleine baars te vangen.

Kortom: we spendeerden er een fantastische week.

We boekten probleemloos via hun bijzonder gebruiksvriendelijke en gedetailleerde website www.lomarengas.fi (ook Engelstalig), prijs 420 Euro voor 1 week, referentie Lomarengas 6278.

B. Transport

1) heenreis

Locatie	Route naar volgende locatie	Kilometer tot	Totaal kilometer	Opmerking
Lokeren	E17	45	0	
Antwerpen	E19	60	45	
Breda	A27	60	105	
Utrecht	A28 - E34	20	165	
Amersfoort	A1 - E30	40	185	
Apeldoorn		20	225	
Deventer		50	245	
Hengelo		10	295	
Oldenzaal	A30 - E30	90	305	
Osnabrück	A1 - E37	120	395	
Bremen	A1 - E22	100	515	
Hamburg	A1 - E22	60	615	
Lübeck	A1 - E22	50	675	
Oldenburg	A1 - E47	35	725	
Puttgarten		0	760	boot
Rødbyhavn	E47 - E55	150	760	
Kopenhagen	brug	65	910	brug
Malmö	E20 - E6	70	975	
Helsingborg	E4	135	1045	
Ljungby	E4	150	1180	
Jönköping	E4	135	1330	
Linköping	E4	43	1465	
Norrköping	E4	168	1508	
Stockholm	E4	72	1676	
Uppsala	E4	102	1748	
Gävle	E4	74	1850	
Söderhamn	E4	135	1924	
Sundsvall	E4	41	2059	
Harnösand	90	44	2100	
Kramfors	90	50	2144	
Solleftea	90	140	2194	
Asele	90 + 45	72	2334	
Vilhelmina	45	66	2406	
Storuman	E12	273	2472	
Mo i Rana			2745	

De ferry Puttgarten- Rødby brengt ons van Duitsland naar Denemarken (geen reservatie vereist, korte wachttijden, laatste afvaart ca. 21u30, vaartijd 45 minuten, 47 Euro enkele vaart).

We kozen niet voor de klassieke route naar het Noorden (Denemarken – ferry naar Noorwegen – E6 noordwaards) maar kozen ervoor om via de Öresundbrug de oversteek Denemarken (Kopenhagen) – Zweden (Malmö) te maken. Prijs: 225 SEK = 30 euro, zeer mooie brug + deel tunnel, zéér weinig verkeer.

De E4 brengt je vrij vlot doorheen Zweden. Veelal zijn er twee brede rijvakken (in totaal zo breed als een 4-vaksweg hier). Hierop kan men veilig inhalen.
Dit is een goed alternatief voor de drukke Noorse E6 voor wie noordwaarts wil.

Vanaf Sundsvall verlaten we de E4 en dwarsen Zweden richting Mo i Rana in Noorwegen.
Het stuk net voor de Noorse grens is bijzonder mooi: een lange klim door de bergen, doorheen een verlaten landschap.

Lokeren – Mo i Rana kwam ons in totaal op drie dagen rijden te staan.

2) in Noorwegen en Finland

Reisroute vanaf Mo i Rana:

- RV17 naar Bodø
- ferry naar Lofoten
- van Lofoten naar Vesterålen
- ferry naar Senja
- Tromsø
- Lyngen
- E8 naar Finland (Enontekio)
- Muonio
- Sirkka
- Tepasto
- Lompolo (vakantiehuisje)
- Kitilä
- Pyhä-Tunturi NP
- Rokunajärvi
- Jyväskylä
- Jamsä
- Liesjärvi NP
- Helsinki
- boot naar Duitsland

Rijden is er zeer veilig: de hoofdwegen zijn goed onderhouden, alle chauffeurs rijden er naar Belgische normen zeer rustig en hoffelijk. Snelheidsduivels en agressievelingen kwamen we niet tegen.

Er wordt ook overdag met ontstoken dimlichten gereden.

Autosnelwegen zoals wij ze kennen zijn er nagenoeg niet. Verkijk je niet op de E-wegen, dit zijn meestal gewoon tweevakswegen.

Vooraf in Finland zijn er nog vrij veel onverharde wegen, meestal goed onderhouden en zeer plezierig om op te rijden, maar onvermijdelijk met soms diepe putten. Je kan er nog tientallen kilometer rijden zonder zelfs maar een huis te zien.

Bij regen wordt het wel een modderige bedoening.

Opgelet voor rendieren op de wegen, vooral in Finland (vanaf Kühmo naar het N toe), deze zijn niet geneigd om voor auto's opzij te gaan en houden zich op de meest onmogelijke plaatsen op. 's Avonds zijn ze soms moeilijk te zien als ze net naast de baan staan te grazen.

Tegenliggers waarschuwen je dikwijls met knipperende lichten.

3) terug naar België

Bedoeling was Finland te doorkruisen en in Helsinki de boot naar Duitsland (Rostock) te nemen. Door een reservatieprobleem bij Silja (www.siljaline.de) dienden we in laatste instantie op zoek naar een alternatief. Gevonden bij Finnlines (<http://www.ferrycenter.fi/finnlines/en/index.shtml>) dat een 'klassiek' ferry in dienst heeft tussen Helsinki en Trävenunde (nabij Hamburg), bleek ook reeds volzet. Zij bieden echter ook passagiersplaatsen aan op vrachtboten (100-tal per boot). Duurder en langer varen dan Silja, maar wel volpension, en je spaart een vervelend stuk autorijden (Rostock – Hamburg, deels via echte sukkelbanen) in Duitsland uit.

Voor 4 personen + auto betaalden wij 905 Euro.

Passagieren op een vrachtboot klinkt wat bizar, maar dit was gewoon pure verwennerij. Ruime buitenhut, uitstekend eten en drinken zoveel je wou, bubbelbad, zwembadje, sauna, zonneterras, minigolf ... en een zee (letterlijk en figuurlijk) van ruimte. Vaartijd: ca. 40 uur (2 nachten).

C. Wandelingen

Wandelen in Finland is ook met kinderen bijzonder prettig. Het is er veelal rustig, de paden zijn niet te steil en meestal in goede staat.

We kochten geen enkele specifieke wandelkaart.

In de nationale parken volstaat het kaartje op de brochure van het park om alle wandeling te maken. Deze brochures zijn in elk infocentrum gratis te krijgen en kan je ook in de grotere infocentra van dorpen en steden vinden. Tip: op de Finstalige versie zijn de kaartjes dikwijls veel duidelijker dan op de anderstalige versies.

In Noord-Noorwegen zijn de paden steiler en ruwer. Ook daar gebruikten we geen specifieke wandelkaarten, kaartjes en beschrijvingen uit gidsen en brochures volstonden.

1. Mo i Rana: wandeling naar Svartisen gletsjer (Østerdalsisen-gletsjertong) - Noorwegen

Vanuit Mo wegwijzers naar Svartisen volgen. Eerst met boot (20 minuten, vertrek om 10 – 12 – 14 – 16 u) over het ijsgroene Svartisvatnet. Prijs heen en terug: volwassenen 80 NOK, kinderen 40 NOK.

Retourboot om 10u20 – 12u20 – 14u20 – 16u20 – 18u20.

Wij vertrokken met de laatste boot en hadden dus 2 uur om te wandelen.

Vanaf de eindhalte van de boot klim je eerst langs een reeks watervallen omhoog doorheen een fantastisch, door de gletsjer (die vroeger veel groter was) vormgegeven landschap.

Het pad eindigt en je klautert over de rotsen verder richting gletsjertong.

We raakten niet tot aan de gletsjer (onvoldoende tijd), de wandeling is ca. 3 km enkel.

Ook vanaf afstand is het zicht op de in het meer afkalvende gletsjer indrukwekkend.

2. Holand: wandeling naar Engabreen gletsjertong - Noorwegen

Boottocht vanuit Holand (op RV17) over de fjord (15 minuten , prijzen heen en terug: volwassenen 50 NOK, kinderen 30 NOK).

Via breed en nagenoeg vlak pad (ca. 1.5 km) naar een grote hut (men kan er eten en drinken) aan een gletsjermeer.

Pad loopt nog ca. 1.5 km verder aan linkerkant meer tot aan de voet van de rotsen waarop de gletsjer naar beneden daalt.

Schitterende uitzichten op de gletsjer.

Waar het pad eindigt kan men vrij gemakkelijk over de rotsen verder klauteren tot aan de onderste uitlopers van de gletsjer (omhoog klauteren, dan kom je aan een nagenoeg vlakke geul, deze verder volgen).

3. Svarthammerhola (ijsgrot) nabij Fauske - Noorwegen

Gevonden op website voor speleologen

(<http://www.showcaves.com/english/misc/caves/Svarthammer.html> en vooral

<http://www.cavepage.magna.com.au/cave/Norway.html>).

Op deze laatste site kan je een volledige beschrijving (wandeling en grot) vinden.

Het begin van het pad is moeilijk te vinden: route Fauske-Sulitjelma, start aan eerste wegtunnel komende van Fauske. Net voor tunnel rechts over omheining klauteren, beek oversteken, modderspoor op de rotsen omhoog volgen, dit leidt naar de start van het pad.

Pad klimt zeer steil doorheen een bos en later langs een grashelling omhoog, opgelet voor losliggende stenen. Draait weg in een vallei, minder steil stuk.

De grot bevindt zich aan de rechterzijde, aftakking van pad dat naar boven loopt. Eens je zover bent kan je de ingang niet missen: een letterlijk adembenemende diepvrieswind wijst je de weg. De afdaling in de grot is klauterwerk van het beste soort: veel rotsblokken en steil. Beneden kom je in een wondere wereld: de bodem van de grot is volledig met ijs bedekt. Vergeet zeker geen licht mee te nemen. Binnen valt de temperatuur goed mee. Terugtocht langs dezelfde weg. Pad wordt soms nogal 'luchtig', maar is met kinderen toch te doen. Steile stukken worden soms wel glijpartijen.

4. Russelv: wandeling op Senja - Noorwegen

Het berglandschap van Senja is overweldigend en lijkt nagenoeg onbewandelbaar. Vanuit Russelv vertrekt echter een nagenoeg vlakke wandeling die naar het noordelijke eindpunt van het eiland loopt.

Start wandeling: volg weg langs Westkust van Senja helemaal tot het einde – parking – neem het karrespoor dat verder loopt. Versmalt later en loopt door tot einde van het eiland. Daar kan je links de heuvel opklauteren – aangegeven met geverfde stenen.

Bij goed weer een wandeling met machtige uitzichten op het berg- en fjordlandschap. Schitterend 'eilandgevoel'. Pad is heen en terug ca. 6 km, nagenoeg vlak behalve steile klim op heuvel.

4a Reine: boottocht naar Kirkefjord – wandeling naar Horseid.

Schitterende dagtocht vanuit Reine.

Snelboot naar Kirkefjord (een dorpje aan de fjord dat alleen met de boot te bereiken is) vertrekt in het centrum van Reine (vertrekuur verschilt per dag – vooraf controleren, er zijn maar een paar boten per dag). Geniet van de geweldige uitzichten.

Vanuit Kirkefjord: neem het pad aan de overzijde van de weg als je van de boot stapt, de helling op. Stevige klim tenmidden van door de gletsjers uitgesleten bergen.

Pad volgen, in de verte komt langzaam de zee in zicht.

We hadden niet de tijd het pad tot het einde te volgen, we hadden veel spijt dat we onze tentjes niet meehadden om er te overnachten...

5. Ounas-Pallastunturi Nationaal Park: rondwandeling over hoogste toppen - Finland

Start bij infocentrum van het Nationaal Park, naast hotel Pallas.

Forse klim (ca. 2 uur) naar top van de Taivaskero (805 m), een afgeronde top. Laatste stuk loopt over een ruw stenveld.

Schitterend uitzicht over het verlaten landschap.

Afdaling, daarna klim naar Laukakero, dan lange steile afdaling naar hotel Pallas. Totaal ca. 10 km.

Vrij lastig opdat het continu op en af gaat.

Wie denkt dat Finland vlak is moet zeker deze wandeling doen.

Hoog 'berggevoel', op de toppen is het winderig en koud. Grote kans om rendieren te zien.

6. Pallastunturi Nationaal Park: Pyhäjoki nature trail - Finland

Rondwandeling, 3 km, start op parkeerplaats Pyhäjoki, aan het Pallasjärvi-meer.

Door bos en ven, over rotsen. Gemakkelijk pad, afwisselend landschap.

7. Pyhä-Tunturi Nationaal Park: Isokuru-kloof - Finland

Start vanaf ingang van het NP (nabij Pyhä). Na een kort vlak stuk door een bos volgt een eindeloze reeks trappen naar de bodem van de V-vormige kloof, gevormd door afbrokkeling van rotswanden. Grootste deel van het pad in de kloof loopt over loopplanken. Je komt voorbij fantastische stille meertjes. Kloof is ongeveer 2 km lang, op het einde volgt een bijzonder lastige klim (trappen) uit de kloof. Daarna nog een uurtje stappen over een heuvelrug tot de hut Karhunjuomolampi (open hut, meertje met drinkwater en mogelijkheid om te koken). Terugweg langs zelfde pad. Heen en terug ca. 12 km.

8. Rokuan Nationaal Park: nature trail - Finland.

Parkeren aan ingang NP (nabij Rokuanjärvi). Wandelen naar Pitkajärvi. Daar pad volgen dat op brochure van NP als 'nature trail' aangeduid staat (rondwandeling). Geen wegwijzers in park zelf, aan de hand van het kaartje van de brochure makkelijk te volgen. Het park bestaat uit meertjes en zandheuvels en is vooral bekend omwille van de werkelijk fantastische korstmossen waarmee de heuvels begroeid zijn. Totaal ca. 5 km, veel klimmen en dalen, aangenaam en bijzonder rustig wandel terrein.

Vanaf de parking volgden we op goed geluk met de auto de 'Empire's road', een grindweg langs de rand van het NP, die uitloopt op een zandweg die door het bos kronkelt (ca. 20 km lang). Puur rijplezier. We hebben wel geen flauw idee waar we uiteindelijk uitkomen en belanden na wat zoeken uiteindelijk terug op de hoofdweg naar Jyvaskylä.

9. Liesjärvi Nationaal Park – Finland, nabij Helsinki

Parkeren op parking Korteniemi. Rondwandeling over schiereiland Ahonnokka, met wat men 'old growth forest' noemt: geen echt oerbos, maar nagenoeg ongerept bosgebied (ca. 1.5 km, makkelijk terrein, zeer rijk begroeid bos).

Vanaf parkeerplaats Kopinlahti wandelen naar kampeer- en zwemplaats Savilahti. Korte wandeling (1.2 km enkel, loopplanken) doorheen dicht bos.

Toen wij er waren was het in Liesjärvi bijna ondraaglijk warm (meer dan 30 °C), veel insecten.

D. Andere activiteiten

1. Grønligrotta, Mo i Rana (Noorwegen)

Verlichte grot, aangeduid vanaf Mo i Rana (ca. 25 km, laatste stuk steil en onverhard).

Toegang 80 NOK volwassen, 40 NOK kinderen.

Rondleiding start elk uur op het uur. Tickets in café-restaurant aan parking.

Interessant bezoek, denk daarbij niet aan Ardense toestanden met brede paden, er komt wat eenvoudig klauterwerk bij kijken. Bij hoog water kan de grot bijzonder nat liggen.

Te zien: zeer mooie gangen (gelaagde stenen), onderaardse rivier en waterval (watervalletje bij droog weer ...), enkele grotere zalen, druiptenen.

Wie het wat avontuurlijker wil kan de nabijgelegen Setergrot bezoeken.

2. RV 17 (Noorwegen)

Rijksweg 17, is deels een kustweg (W-kust), Bodø en zuidwaarts.

Schitterend en wild berg/kust/eilanden landschap, soms onwezenlijk mooi. Enkele lange tunnels.

Langste loopt onder Svartisengletsjer, 7800 m.

Hier zal je wel geen snelheidsrecords breken: ontelbare bochten, veelal smalle weg, ferries.

Je steekt de Noordpoolcirkel trouwens op de boot over: ferry Killboghavn-Jektvik (amper 6-tal ferries per dag, vooraf zeker informeren, wij namen de ferry van 12u15, 192 NOK voor auto en 4 personen, duurt 1 uur, zeer mooi).

Ook ferry tussen Ågskardet en Forø (15 minuten, 84 NOK).

3. Bodø, Saltstraumen (Noorwegen)

Beroemde maar overschatte bezienswaardigheid. Door een smalle doorgang perst zicht bij eb en vloed een massa water van zeer naar fjord of omgekeerd. Grotendeels verprutst door een brug dien over de doorgang loopt. Draaikolken zijn wel fraai te zien vanop de brug. Vanaf de rand van het water (wandelpad vanaf parking volgen) zie je pas hoe snel het water stroomt.

Onze kinderen vonden dit drie keer niets

4. Geo-center Bertnes (nabij Bodø)

Stenenwinkel. Gesteenten en mineralen te koop, ook sierraden en andere souvenirs op steen-basis. Variëert van zeer mooi tot pure kitch. In elk geval de moeite op eens te bezoeken als je in de buurt van Bodø bent.

5. Ferry Bodø-Lofoten (Noorwegen)

De kortste verbinding tussen het vasteland en de Lofoten (eilandengroep voor Noorse kust) en bij goed weer zonder meer een fantastische boottrip.

Altijd druk, dus vooraf reserveren of zorgen dat je er vroeg genoeg arriveert en begint aan te schuiven (wij hadden niet gereserveerd, kwamen aan om 12.00 u en konden nog net mee met de boot van 14u30). Laat je niet misleiden door het gering aantal auto's dat staat aan te schuiven, velen reserveren voor deze ferry en komen pas later toe. Ticket kopen aan het loket dat een tweetal uur voor het vertrek opengaat.

Prijs: auto + bestuurder: 458 NOK, extra volwassene: 127 NOK, kind 63 NOK. Wij betaalden samen 711 NOK. Duur overtocht ca. 3u45.

Je kan de Lofoten van ver zien als een uitgestrekte bergketen die uit zee oprijst (de 'Lofoten Wall').

Deze eilanden zijn gedeeltelijk weggezonken in zee, enkel de toppen steken nog boven water.

Naarmate je dichterbij komt worden de bergen grimmiger en steiler. Indrukwekkend!

6. Vissersdorpen en kerken op de Lofoten

Hennigsvaer, Eggum, Unnstad, Utakleiv zijn ‘einde van de weg’-vissersdorpjes op de Lofoten. Eggum en Utakleiv zijn de meest onaangename (op het einde van de weg kan je bij beide dorpen nog een stukje onverharde toeweg nemen, 10 NOK, zeker de moeite)

Hennigsvaer en Unnstad zijn echte toeristische trekpleisters geworden. Vooral Unnstad is echter bijzonder fraai gelegen, tenmidden van afgeronde rotsen.

Reine is het grootste dorp op de Lofoten en bestaat voornamelijk uit felgekleurde paalwoningen die zich aan de rotsen lijken vast te klampen. Het toeristisch centrum van de Lofoten, echter ook weer bijzonder fotogeniek gelegen.

Nabij het dorpje Hov vinden we per ongeluk een klein strandje met fraai uitgesleten zwarte rotsen. Tussen Eggum en Unnstad bezoeken we de moderne kerk van Borge, gelegen op een heuvel langs de E10 (hier een smalle tweevaksbaan).

Ook een bezoek waard als je passeert: Vågan kerk, de grootste houten kerk van Noorwegen. Inkom 15 NOK voor volwassenen, kinderen gratis.

7. Walvistocht op de Vesterålen (Noorwegen)

Na de ferry Fiskebøl-Melbu lijkt het spectaculaire landschap van de Lofoten ver weg, we rijden door een wat saai landbouwgebied met afgeronde heuvels. Op Andøya verandert het landschap drastisch: grote moerasgebieden, hier en daar hoge rotsige bergen, soms ruwe kusten. Bij de ondergaande zon worden zien we de bergen aan de andere kant van de fjord in fraai tegenlicht. We passeren het achthoekige kerkje van Dverberg, ongelooflijk fotogeniek gelegen aan de rand van de zee, omringd door engelwortel.

Helemaal op de noordelijke top van het eiland ligt Andenes. Bij slecht weer is dit een bijzonder guur gebied (rotsen, geen vegetatie), zoals we zelf vele jaren terug mochten ervaren, bij goed weer is een druk toeristisch centrum. Er is ook een Amerikaanse legerbasis, antennes en omheiningen beheersen het binnenland.

Vanuit Andenes worden walvistochten georganiseerd. Op 1 uur varen bevindt zich, op de rand van het continentaal plat, een permanente school mannelijke potvissen.

Alle info over “whale-watching” op deze site: <http://www.physics.helsinki.fi/whale/>

Doorscrollen naar onder, daar kan je alle mogelijkheden per land gerangschikt vinden. Andenes: Norway – Whale Safari Andenes.

Deze walvistocht slaat een immens gat in ons reisbudget: 1920 NOK voor 4 personen.

De tocht begint met het bijna ritueel en verplicht innemen van een gratis pilletje tegen zeeziekte – ik nam niets en had geen enkele last (het grootste deel van de tocht vaart de boot door gebieden met lange golven, die vlug aanleiding schijnen te geven tot zeeziekte. Bij onze tocht was er nagenoeg geen wind en ging de boot toch af en toe behoorlijk tekeer, men zal dus wel reden hebben om je een pilletje aan te smeren ...).

Volgt een rondleiding door het museum, zeer interessant, in 4 talen gegeven door enthousiaste en deskundige studenten, die in Andenes de walvissen komen bestuderen.

Op de tocht zelf zien we 5 potvissen duiken, waarvan 1 van zeer dichtbij. De potvissen zie je van ver spuiten, waarna de boot behendig het spoor van de potvis volgt tot deze onderduikt. Bijzonder spannend en indrukwekkend! De boot is zodanig ingericht dat iedereen ‘vooraan’ staat (extra loopbrug) en dat iedereen een zitplaats heeft. Eens je de eerste potvis gezien hebt komt er van zitten niet veel meer terecht ...

Fototoestel en verrekijker niet vergeten. We zien ook nog een tiental potvissen in de verte spuiten. In totaal zijn we een drietal uur op zee. In Andenes was het schitterend weer, op de boot werd het op het einde bar koud. Tijdens de tocht krijg je koffie, thee, soep, koeken en sinaas (kinderen) zoveel je wil.

Al met al een uitzonderlijke belevenis (onze kinderen spreken er binnen 10 jaar nog over ...) maar wel zeer duur. Wel ‘no cure no pay’ garantie: op 95 % van de tochten ziet men minstens 1 walvis, als je bij de walvisloze sukkels behoort mag je nog eens meevaren.

Als het zeer slecht weer is varen de boten niet uit (zoals we lang geleden zelf mochten ervaren ...): te veel zeezieken en te weinig walvissen te zien (men kan ze niet zien spuiten als de golven te hoog zijn).

8. Eilanden Senja en Lyngen (Noorwegen)

Vanuit Andenes kan je sinds kort de ferry naar Gryllefjord (op Senja) nemen. Op Senja was het weer slecht: mist, regen, koud. We rijden naar Bergfjorden, Flakstadvåg, Siland, Lenvik. Fraai berglandschap met spectaculaire wegen, zicht was echter beperkt door miezerig weer.

Vanaf Breidvik vaart een ferry naar Svensbu (15 ' varen) op Lyngen. De route langs de noordwestelijke kust voert door nagenoeg onbewoond gebied en langs een spectaculaire, zeer ruwe, Alpijns aandoende bergketen, met fraaie pieken en gletsjers (men spreekt niet voor niets over de "Lyngen Alps"). Het weer was er schitterend.

Zie ook wandeling 4.

9. Ijskathedraal in Tromsø (Noorwegen)

Neem een willekeurige brochure van Noorwegen, en de kans is groot dat deze kerk erin staat.

De stad Tromsø is werkelijk schitterend gelegen, op een eiland in en langs de kusten van een fjord. Het gebied errond is nagenoeg onbewoond, zodat je de stad reeds van tientallen kilometer ver ziet liggen.

Een bezoek aan de kathedraal kost 22 NOK per volwassene, gratis voor kinderen. Het moderne gebouw zal niemand onbewogen laten, de meesten vinden dit bijzonder fraai. Binnenin valt vooral op dat er heel veel licht is. Er is parking aan de achterzijde van de kerk.

10. boottocht in het Lemmenjoki Nationaal Park (Finland)

Dagtocht vanuit Lompolo.

Grootste (2800 km²) nationaal park en ook grootste wildernis zonder wegen van Finland.

Lemmenjoki bereik je na een lange rit over onverharde wegen door een onnoemelijk verlaten landschap. Het bos ruimt plaats voor open, moerassige vlaktes met hier en daar bossen.

We rijden tot Njurgulahti, waar een boottocht op de Lemmenjoki-rivier start. Parkeren op grote parking op einde weg, in het café naast de parking kan je tickets reserveren. Vermoedelijk niet echt nodig, als de boot vol is haalt men gewoon een tweede ...

Om 10 en 17 u start een boottocht van ca. 20 km. We boeken aan een prijs van 88 Euro (enkele vaart = 11 Euro/persoon), maar moeten aan de boot uiteindelijk maar 60 Euro betalen. De boot is een ondiepe langgerekte motorboot (lijkt op een prauw), voor een 20-tal personen, met een krachtige buitenboordmotor. Je zit met 2 of 3 personen per rij op houten banken, zwemvest verplicht.

In het begin varen we over enkel brede stukken van de rivier, dan volgt een spectaculair stuk door enkele smalle bochten, laverend tussen de ondieptes. Twee keer kan de boot aan een stroomversnelling niet verder: iedereen moet uitstappen en enkele honderden meter te voet gaan. De schipper heeft de boot inmiddels behendig door de ondiepe stukken geloodst en we kunnen weer verder varen.

Eindpunt: de Ravadakongäs waterval. Totale vaartijd ca. 1 uur.

Aan de waterval maken we een korte wandeling naar de hut aan het Ravadasjärvi-meer (ideale overnachtingsplaats!). Om 19 u pikt de boot ons terug op en varen we naar de parking.

11. Zwemmen in meren en rivieren

Doen! Ook al lijkt het een wat koude bedoening, als je een lokale zwemplaats passeert, neem een duik. Een unieke belevenis.

E. Varia

Het weer: moet je echt niet aan ons vragen: de zomer van 2003 was uitstekende, zowel in Noorwegen als in Finland. In Noorwegen waren we nooit ver van de kust verwijderd, en werd het door de wind nooit echt heet.

In Finland was het warm tot heet (30 °C bij het overschrijden van de noordpoolcirkel, bakkend heet in Helsinki) en we hadden – op een gedenkwaardig onweer met plenzende regen na - nauwelijks regen.

We hoorden wel de Finnen overal beweren dat de Finse zomers vrij warm en stabiel zijn, vooral in Oost-Finland, dat geniet van het Russische continentaal klimaat.

De muggen: in Noorwegen afwezig, in Finland sterk afhankelijk van plaats tot plaats. Soms bijzonder agressief en vervelend, soms volledig afwezig. Slechte tekenen zijn: warm, windstil, droog weer, aanwezigheid van ondiep stilstaan water.

Wij gebruikten soms muskietnetten om ons hoofd te beschermen (helpt zeer goed, ook voor kinderen) en gebruikten de vertrouwde muggenmelk als afweermiddel (hielp redelijk, de wellicht effectievere middelen die DEET bevatten leken ons niet aangewezen voor gebruik bij onze kinderen).

Vreemd, drie van ons hadden relatief weinig last van muggen, de vierde (mijn vrouw) lokte blijkbaar alle muggen naar zich. Selecteer je reisgezelschap op deze eigenschap en je kan dus een vrij muggenloze reis tegemoet zien.....

Als het niet meer te harden is kan je in de meeste lokale winkels wel terecht voor een muggenmiddel.

De taal: zowel geschreven als gesproken is Fins onverststaanbaar (verwant met het Russisch).

Tweede taal in Finland is Zweeds, waar je met wat goede wil een deel kan van lezen.

Noors is iets toegankelijker.

Met Engels kan je op de meeste plaatsen terecht voor basisinformatie.

Eten en drinken: is inderdaad duurder dan in België, als je je echter niet te buiten gaat aan (vooral alcoholische) uitpattingen en kiest voor de lokale producten valt dit nog mee. ‘Gespecialiseerde’ winkels (slager, bakker,...) zijn schaars, enkel in steden te vinden.

Elk dorp heeft wel een kleine zelfbediening met een beperkt assortiment voedingswaren, in de steden zijn de supermarkten minstens even goed bevoorrad als in België.

In een bescheiden restaurant kan je lekker eten voor ongeveer dezelfde prijs als in België.

In Finland kan je als lunch soms aanschuiven bij een buffet (b.v. Muonio infocentrum, hotel K5 in Levi) tegen spotprijs (volwassenen 8 Euro, kinderen 4 Euro).

Info

Reisgidsen:

Finland

* Lonely Planet: zeer goede en bruikbare praktische info, minder info over wat ons vooral interesseerde (natuur, wandelen)

* Finland Reisgids (ANWB Media, reeks actief en anders): goede beschrijving + kaartjes van wandelingen en fietsroutes, veel praktische info, handig klein formaat om in rugzak mee te nemen

Noorwegen

* Bergtochten in Noorwegen (door Jolanda Linschoten, uitgeverij Gottmer)

De beschrijvingen en tips met wandelingen zijn verdeeld over elf berggebieden in Noorwegen, o.a. de Lofoten. Na een karakterschets van het gebied en de mogelijkheid tot wandelen, wordt de bereikbaarheid met openbaar vervoer toegelicht. Daarop volgt per gebied een aantal beschrijvingen en suggesties voor wandeltochten. Alle wandelingen zijn duidelijk gekwalificeerd en voorzien van lengte, duur en hoogteverschil. Wat voor de auteur een lichte tocht was bleek zowat ons maximum te zijn, voorzichtig met de kwalificaties ..

Al met al een zeer bruikbaar boek, waar we veel plezier aan hadden. Duidelijke wegom beschrijvingen.

Noord Scandinavië en Finland

*Cantecleer natuurreisgids: bijzonder interessant voor wie in natuurgebieden geïnteresseerd is, gedetailleerde beschrijving van geologie, flora en fauna. Ooit voor geen geld opgepikt bij De Slegte.

* Rough Guide Scandinavia: vooral sterk in praktische info.

Voor Finland ook zeer de moeite: Wegwijzer-reisverslagen van Guido Gevels (wandelingen en campings worden uitgebreid besproken, zeer veel gebruikt, bedankt Guido!) en Paul Maenhout. Nationale parken: van elk park is er een brochure met praktische info en wandelkaartje beschikbaar, zeer goed

Kaarten:

- Shell EuroKarte Finland 1/750000 (MarcoPolo): OK voor hoofdwegen, totaal ontoereikend voor kleinere wegen (onvoldoende gedetailleerd, en vooral: soms foutieve wegnummers)
- Kümmerly+Frey Nord-Finland 1/400000: goed bruikbaar, soms onvoldoende details (veel onverharde wegen zijn niet vermeld), nogal onhandig (langs twee zijden bedrukt).
- Freytag & Berndt Noorwegen (4 delen, Lofoten op deel 3) 1/400000: zeer goed, beetje spijtig dat de kaart langs twee zijden bedrukt is (komt natuurlijk door de langgerekte vorm van Noorwegen). Van zelfde makers zijn ook uitstekende deelkaarten van Zweden te krijgen.
- Scandinavië Michelin 1/1500000: uitstekende overzichtskaart, met alle belangrijke wegen.

Internet:

Meeste reisinformatie (gefragmenteerd) via internet gevonden.

- goede startsites Finland: www.metsa.fi (Metsa is de staatsorganisatie die o.a. de nationale parken beheert) en www.finland-tourism.com. Veel info over nationale parken.
- <http://gamma.nic.fi/~esa2k/kkaira/huts.htm>: beschrijving van zowat alle wildernishutten in Noord-Finland (Saariselkä, Käsivarsi, Lemmenjoki, Kevo).
- <http://gamma.nic.fi/~esa2k/lemme/elemme.htm>: verslag van tocht in Lemmenjoki
- www.destinasjontromso.no: Tromsø en omgeving
- www.meloyinfo.no: Meløy en omgeving.
- www.whaleroute.no: info over de zgn. Walvisroute (Andenes, Senja)
- www.lofoten-info.no: Lofoten (zeer goed, hier kan je zowat alles vinden, ook achtergrondinformatie, b.v zeer interessant artikel over geschiedenis van de visvangst op deze eiland, info over bergtochten en hutten, ..)
- <http://www3.dirnat.no>: info over Nationale Parken in Noorwegen
- www.enontekio.fi: regio rond Enontekio (Finse grensstreek met Noorwegen)